

EUROOPA KOHTU OTSUS

2. märts 1982*

[...]

Kohtuasjas 6/81,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Gerechtshof Haagi (piirkondlik apellatsioonikohus) poolt esitatud taotlus, millega soovitakse saada eelotsus nimetatud kohtus pooleli olevas hakis järgmiste poolte vahel:

BV Industrie Diensten Groep, Haag,

ja

J. A. Beele Handelmaatschappij BV, Hoorn,

EMÜ asutamislepingu artiklite 30–36 tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president M. J. Mertens de Wilmars, kodade esimehed G. Bosco, A. Touffait ja O. Due, kohtunikud P. Pescatore, Lord Mackenzie Stuart, A. O’Keefe, T. Koopmans, U. Everling, A. Chloros ja F. Grévisse,

kohtujurist: P. VerLoren van Themaat,

kohtusekretär: P. Heim,

on teinud järgmise

otsuse

[...]

1. Oma 11. detsembri 1980. aasta otsusega, mis saabus Euroopa Kohtusse 14. jaanuaril 1981, esitas Gerechtshof Haag (piirkondlik apellatsioonikohus) Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel kaks eelotsuse küsimust, mis puudutavad asutamislepingu kaupade vaba liikumist käsitlevate eeskirjade tõlgendamist.

2. See küsimus tõstatati hagi raames, mille osapoolteks on Hollandi ettevõtja, kes on alates 1963. aastast alates ainsa Hollandi ettevõtjana importinud Rootsis toodetud

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

kaablitunnelid, ja üks teine Hollandi ettevõtja, kes on alates 1978. aastast Hollandis turustanud Saksamaa Liitvabariigis toodetud kaablitunnelid. Toimiku põhjal selgub, et Rootsi kaablitunnelid olid varem Saksamaa Liitvabariigis, Hollandis ja mujal kaitstud patendiõigustega ning Saksa kaablitunnelid hakati valmistama ja Hollandisse importima alles pärast seda, kui nende patentide kehtivusaeg oli lõppenud.

3. Esimesena nimetatud ettevõtja pöördus Haagis asuva Arrondissementsrechtbank'i (ringkonnakohtu) esimehe poole selleks, et saada esialgset abi teise ettevõtja vastu kaalutlusel, et Saksa kaablitunnelid on Rootsi omadest täpseks koopiaks, ning selleks, et saada temalt korraldus, mis piiraks kostjal turustada Saksa kaablitunnelid või laseks tal neid Hollandis turustada.

4. Arrondissementsrechtbank'i esimees rahuldab taotluse, misjärel teine ettevõtja pöördus Gerechtshof Haagi poole. Vastavalt otsusele, millega asi suunati edasi eelotsuse tegemiseks, jõudis see kohus esialgsele seisukohale, et Saksa tootja oleks võinud disainida Rootsi kaablitunnelisüsteemist erineva süsteemi ilma, et see oleks majanduslikult või tehniliselt kahjustanud toote kvaliteeti, ning seda mitte tehes põhjustas Saksa tootja kahe toote segiajamise. Gerechtshof leiab niisiis, et Arrondissementsrechtbank'i esimees otsustas õigesti, et Hollandi seaduste alusel on Saksa toode Rootsi kaablitunnelite täpne koopia. Kuna kaebaja väitis, et kaablitunnelid, mida ta müüb, turustatakse seaduslikult ühes teises liikmesriigis ja et vastustaja tegevus oli seetõttu vastuolus EMÜ asutamislepingu artiklitega 30–36, otsustas Gerechtshof küsida kohtult järgmise küsimuse:

“eeldades, et:

a) ettevõtja A turustab Hollandis tooteid, mida ei hõlma enam ükski patent ja mis mitte ühelgi mõjuval põhjusel on praktiliselt identsed toodetega, mida teine ettevõtja, ettevõtja B, on Hollandis juba märkimisväärse aja jooksul turustanud ja mis erinevad teistest samalaadset liiki toodetest, ning niimoodi käitudes põhjustab ettevõtja A tarbetult segadust:

b) Hollandi õiguse alusel konkureerib ettevõtja A seeläbi ebaõiglaselt ettevõtjaga B ning käitub ebaseaduslikult;

c) Hollandi õigus annab ettevõtjale B õiguse taotleda sellisel kaalutlusel kohtumäärust, mis piirab ettevõtjal A sellise toote turustamise jätkamist Hollandis;

d) ettevõtja B tooteid valmistatakse Rootsis ning ettevõtja A tooteid Saksamaa Liitvabariigis;

e) ettevõtja A impordib oma tooted Saksamaa Liitvabariigist, kus nimetatud tooteid turustab seaduslikult mõni muu ettevõtja kui ettevõtja A, Rootsi tootja, keegi, kes on ühega neist seotud, või keegi, keda üks nendest on selleks volitanud,

Kas EMÜ asutamislepingus sisalduvad eeskirjad kaupade vaba liikumise kohta, olenemata selle artikli 36 sätetest, takistavad ettevõtjal B taotleda sellist kohtumäärust ettevõtja A suhtes?”

5. Toimik näitab, et nagu enamike teiste liikmesriikide õiguses sisalduv kaitse täpse imiteerimise eest, nii on ka Hollandi seaduses sisalduv eeskiri, millele küsimus viitab, välja töötatud peamiselt kohtute poolt. Nagu komisjon on tõdenud, ei ole tänini ühenduse tasandil tehtud mingeid jõupingutusi selleks, et ühtlustada täpse imiteerimise vastaseid liikmesriikide eeskirju. Seetõttu tuleks küsimust selle kohta, kas selline kaitse on

kooskõlas EMÜ asutamislepingu kaupade vaba liikumist käsitlevate eeskirjadega, analüüsida üksnes sellest aspektist, kuidas näeb sellise kaitse ette Hollandi õigus, nagu ka *Gerechthof*'i otsuses kirjeldatud.

6. See otsus näitab, et tõstatatud küsimusele antud vastuse kohaselt on *Gerechthof* valmis toetama kohtumäärust selliste toodete Hollandis turustamise vastu, mida tema eelduste kohaselt on seaduslikult mõnes teises liikmesriigis turustatud.

7. Selline kohtumäärus takistab liikmesriikide vahelist kaupade vaba liikumist ning kuulub põhimõtteliselt artikli 30 reguleerimisalasse, millega keelatakse kõik meetmed, millel on koguseliste impordipiirangutega samaväärne toime. Kohus on siiski korduvalt olnud seisukohal (näiteks 20. veebruari 1979. aasta otsuses kohtuasjas 120/1978: *Cassis de Dijon* (EKL 1979, lk 649) ja 17. juuni 1981. aasta otsuses kohtuasjas 113/80: *Euroopa Komisjon versus Iirimaa* (EKL 1981, lk 1625)), et toodete tootmist ja turustamist käsitlevate ühiste eeskirjade puudumisel, tuleb liikmesriikide õigusaktide lahknevustest tingitud kaupade vaba liikumise takistamist ühenduses aktsepteerida niivõrd, kui selliseid õigusakte, mida kohaldatakse igasuguse diskrimineerimiseta nii omamaiste kui ka imporditud toodete suhtes, võib tunnustada vajalikuks selleks, et täita kohustuslikke nõudeid, mis on eelkõige seotud tarbijate ja õiglase äritehingute kaitsmiseks. Seetõttu tuleb kaitset imiteerimise eest, mis nähakse ette viisil, mida on kirjeldatud otsuses, millega suunati asi edasi eelotsuse tegemiseks, uurida selleks, et teha kindlaks, kas see vastab nimetatud tingimustele.

8. Olgugi, et põhikohtuasi käsitleb kolmandas riigis toodetud toote kaitsmist liikmesriigis toodetud toote turustamise eest, ei sõltu liikmesriigi kohtu sõnul pretsedendiõiguse kohaldamine imiteeritud toote päritoluriigist ega imiteeriva toote päritoluriigist. Samuti ei sisalda liikmesriigi kohtu otsus midagi sellist, millest oleks võimalik järeldada, et pretsedendiõigust kohaldatakse viisil, mida on kohandatud omamaiste toodete erivajadustele, pannes selliselt imporditud tooted ebasoodsamasse olukorda. Seetõttu tuleb järeldada, et liikmesriigi kohtu poolt osutatud pretsedendiõigust kohaldatakse ühtemoodi nii omamaiste kui ka imporditud toodete suhtes.

9. Liikmesriigi pretsedendiõigus, millega keelatakse kellegi teise toote täpne ja tõenäoliselt segadust põhjustav imiteerimine, võib tõepoolest kaitsta tarbijaid ja edendada õiglaseid äritehinguid; tegemist on üldiste huvidega, mis eespool tsiteeritud Euroopa Kohtu otsuste kohaselt võivad õigustada ühenduses kaupade liikumise piiranguid, mis on tingitud toodete turustamist käsitlevate liikmesriikide seaduste vahelistest lahknevustest. Seda, et selline eeskiri tõepoolest vastab kohustuslikele nõuetele, kinnitab tõsiasi, et see vastab tööstusomandi kaitse Pariisi konventsiooni (viimati läbi vaadatud 14. juulil 1967. aastal Stockholmis) artikli 10 bis aluseks olevale põhimõttele, mis keelab muuhulgas kõik sellist laadi tegevused, mis tekitavad segiajamist konkurendi kaubaga, ja sellega, et seda eeskirja tunnustatakse põhimõtteliselt enamike liikmesriikide pretsedendiõiguses.

10. Selleks, et vastata küsimusele, kas pretsedendiõigus nagu *Gerechthof*'i otsuses kirjeldatud, on vajalik selleks, et eespool nimetatud eesmäärke saavutada, või kas see väljub piiridest, mis on nende eesmärkide seisukohast põhjendatud, on vaja täpselt uurida seda, kuidas otsuses kirjeldatud pretsedendiõigust kohaldatakse.

11. Selles osas näitab esitatud küsimuse sõnastus kõigepealt, et liikmesriigi kohtu esialgse seisukoha kohaselt on tooted, mille turustamist kohus kavatses piirata, ilma igasuguse mõjuva põhjusega imiteeritud toodetega praktiliselt identsed ning kaebaja põhikohtuasjas põhjustab sellega tarbetut segadust. Lisaks sellele näitab liikmesriigi kohtu otsus, et küsimust sellise imiteerimise vajalikkusest või mittevajalikkusest ei käsitletud üksnes tehnilisest vaatenurgast, vaid ka majanduslikust ja ärilisest vaatenurgast.

12. Teiseks ilmneb esitatud küsimuse sõnastusest ja toimikust, et puuduvad igasugused viited kokkuleppele originaaltoodet valmistava Rootsi tootja ja Saksa ettevõtja vahel, kes toodab toodet, mis on väidetavalt selle imitatsioon, ja mille turustamine Hollandis on vaieldav, või nendevahelisele sõltuvusele.

13. Kui liikmesriigi kohtu poolt märgitud tingimused on täidetud, ei saa pretsedendiõigust, mis keelab kellegi teise toote täpse imiteerimise, käsitada selliselt nagu ületaks see piirid, mis on vältimatud tarbijate ja õiglaste ärisuhetega seotud kohustuslike nõuete täitmiseks.

14. Kaebaja põhikohtuasjas on tõstatanud Euroopa Kohtu ees varuosade küsimuse. Kaebaja osutab, et kaablitunneleid ei paigaldata mitte üksnes hoonetesse, vaid ka laevadesse ja Saksa toote turustamise keelamine Hollandis muudaks vajalikuks Hollandis olevate laevade parandustööde läbiviimise Rootsi toote varuosi kasutades, isegi kui laev ise on varustatud Saksa kaablitunnelitega. Kuna seda küsimust liikmesriigi kohus ei tõstatanud ning vastustaja põhikohtuasjas on kohtumenetluse käigus viidanud, et kohtumäärus, mida ta taotleb, ei ole seotud Saksa kaablitunnelite parandamise jaoks mõeldud varuosadega, ei ole vaja lahendada seda küsimust, mille seisukohast ei ole eespool esitatud kaalutlused vältimatult lõplikud.

15. Gerechtshof Haagi esitatud küsimusele tuleb seega vastata, et EMÜ asutamislepingu eeskirjad kaupade vaba liikumise kohta ei keela omamaiste ja imporditud toodete suhtes võrdselt kohaldatavate siseriiklike õigusaktide alusel lubada ettevõtjal, kes on märkimisväärse aja jooksul asjaomasel liikmesriigis turustanud toodet, mis erineb teistest samalaadsetest toodetest, taotleda mõne teise ettevõtja suhtes kohtumäärust, mis piiraks teisel ettevõtjal jätkata sellise toote turustamist, mis on pärit teisest liikmesriigist, kus kõnealust toodet seaduslikult turustatakse, kuid mis ilma kaaluka põhjusega on peaaegu identne esimesena nimetatud tootega, ja seega põhjustab tarbetult segadust kahe toote vahel.

Kohtukulud

16. Euroopa Kohtule oma märkusi esitanud Ühendkuningriigi valitsuse ja Euroopa Ühenduste Komisjoni kulusid ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus siseriiklikus kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS,

vastates Gerechtshof Haagi 11. detsembri 1980. aasta otsusega esitatud küsimusele, otsustab:

EMÜ asutamislepingu eeskirjad kaupade vaba liikumise kohta ei keela omamaiste ja imporditud toodete suhtes võrdselt kohaldatavate siseriiklike õigusaktide alusel lubada ettevõtjal, kes on märkimisväärse aja jooksul asjaomases liikmesriigis turustanud toodet, mis erineb teistest samalaadsetest toodetest, taotleda mõne teise ettevõtja suhtes kohtumäärust, mis piiraks teisel ettevõtjal jätkata sellise toote turustamist, mis on pärit teisest liikmesriigist, kus kõnealust toodet seaduslikult turustatakse, kuid mis ilma kaaluka põhjusega on peaaegu identne esimesena nimetatud tootega, ja seega põhjustab tarbetult segadust kahe toote vahel.

Mertens de Wilmars Bosco Touffait Due Pescatore Mackenzie Stuart

O'Keeffe Koopmans Everling Chloros Grévisse

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 2. märtsil 1982. aastal Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

P. Heim

J. Mertens de Wilmars